

Josip Basioli, Zagreb

SLATKOVODNO RIBARSTVO NR HRVATSKE U 1954. GODINI

U slatkovodnom ribarstvu Hrvatske, 1954. godina smatra se jednom od boljih godina ribolova i uzgojne djelatnosti. Ukupan ulov u otvorenim vodama i proizvodnja ribnjaka iznaša 3045 t, t. j. za 343 t više nego u 1953. godini. Ukupna postignuta vrijednost ribara-proizvađača kretala se je oko 361 milijuna dinara. Prosječna prodajna cijena na veliko popela se je od 101 dinar po kg iz 1953. godine na 118 dinara u 1954. godini. — Ulov i proizvodnja ribe po vrstama pokazuje približno istu sliku kao i u 1953. Iznimku čini ulov štuka. Sa svih voda javljali su o njihovoj brojnijoj pojavi, što se je odrazilo i u ukupnom ulovu, koji je iznosio u 1954. god. 193 t naprama 71 t iz 1953. — Udio glavnih vrsta riba u ukupnoj proizvodnji, izražen u procentima bio je ovakav:

šarana	1953 g: 71,0%,	1954 g: 66,0%
somova	1953 g: 5,0%,	1954 g: 4,5%
štuka	1953 g: 2,6%,	1954 g: 6,3%
smuđeva	1953 g: 1,5%,	1954 g: 1,2%
ostale vrste	1953 g: 19,9%,	1954 g: 22,0%

U daljem prikazu iznijeti ćemo rezultate i probleme sa pojedinih voda:

RIBNJACI

Sa površina voda od 4053 ha (52 ha više nego u 1953), ribnjaci su dali 2177 t ribe. To je najbolja godina proizvodnje ribnjaka Hrvatske uopće do sada. Dosadašnja najveća proizvodnja bila je ona iz 1948. godine, sa 1989 t. Općenito, poplavne vode i suše nisu došle do jačeg negativnog izražaja. Bilo je mjestimičnih smetnji od poplave na ribnjaku Pakračka Poljana. Dešavalo se je i stradavanje nasadnog materijala od studeni na ribnjaku Našice, gdje je bilo i pojave bolesti Ascytesa. Na nekim ribnjacima osjećalo se je pomanjkanje riblje hrane i gnojiva. Pa i brojni štetočine sa ribnjaka: čaplje, kormorani, vidre i orlovi učinili su znatne štete, naročito na manjim ribnjacima. Ali to su, više-manje, popratne pojave koje se pojavljuju svake godine na ribnjacima. Postignuta vrijednost ribnjačarske proizvodnje u 1954. godini iznosi 284 milijuna dinara, t. j. 76 milijuna više nego u 1953., a prosječna cijena ribe kretala se je na 128 din. po kg, dok je u 1953. iznašala 108 dinara.

Pojedini ribnjak imao je slijedeću proizvodnju u 1954. godini:

Ribnjak	Poljana	470.— tona
„	Končanica	359,8 „
„	Našice	415,1 „
„	Grudnjak	384,6 „
„	Crna Mlaka	304.— „
„	Pisarovina	59,6 „
„	Draganić	41,9 „
„	Jelas Polje	96,4 „
„	Virovitica	23,9 „
„	Vinkovci	3,5 „
„	Trakošćan	4,2 „

Ribnjak	Blagorodovac	10,5 tona
„	Ludbreg	1,5 „
„	Vel. Bukovec	0,5 „
Ribogojil.	Vitunj	1,5 „
„	Ličko Lešće	0,2 „
	Ukupno:	2177,2 „

OTVORENE VODE

Hrvatska obiluje raznolikošću otvorenih voda, pa je i ribolov na njima bio raznovrstan. Poplavna područja Dunava, Neretvanska blatija i zone bračkične vode, tihe rijeke, brzi potoci i velika i mala jezera — to su objekti na kojima su se odvijali brojni oblici ribolova. Na svim tim vodama ulovljeno je 868 t ribe i rakova, u vrijednosti od 77 milijuna dinara.

Na vodama dunavskog sliva, centru slatkovodnog ribolova Jugoslavije, t. j. na živom Dunavu, njegovim rukavcima i Kopačkom ritu, ribari iz Hrvatske ulovili su 324 t ribe, prema 195 t iz 1953. Osim toga, poduzeće Ribolovni centar iz Apatina, ulovilo je na području Hrvatske 427 t ribe a na području Srbije 252 t. Najjače na tim vodama su: RZ »Šaran« Kopačevo, sa 180 t ulova, Kotarska ribarska zadruga Vukovar sa 51 t, RZ Erdut sa 43 t. U sezoni mrijesta pogodio je vrlo dobar vodostaj, pa je i ribolov bio zadovoljavajući. Međutim, zadruge su se tužile na vrlo štetan utjecaj otpadnih voda na ribolov, koje vode su otpuštale Tvornica kudjelje Darda i Vukovarska bojadisaonica.

Na Savi i brojnim pritocima njenog sliva, ulovljeno je 248 t ribe (u 1953. 199 t). Na prostranim vodama Save, Kupe i Struga djelovalo je 16 profesionalnih ribarskih zadruga, koje nose težište ulova. Najbolje su bile: RZ Slavonski Brod sa 23 t ulova, RZ Jasenovac sa 16 t i RZ Karlovac sa 13 t. Na manjim vodama savskog sliva djelovali su sportski ribolovci. Problemi koji su tištili ribare savskih voda u prošloj godini bili su raznoliki. Na prvom mjestu spominje se štetno djelovanje otpadnih voda iz rafinerija nafte Siska i Slav. Broda i ložione Novska, a sa manjih voda neke zadruge su se tužile na štetan utjecaj od namakanja konoplje. I proljetne poplave navađale su se kao smetnja ribolova. Krivolovci su prema izvještajima zadrugara, ulovili u savskim vodama oko 9 t ribe.

Na vodama dravskog sliva ulovljeno je 172 t ribe — naprama 149 t iz 1953. Na pritoku Muri i gornjem toku Drave djelovalo je 12 ogranaka OPZ-a sa vrlo lošim ukupnim rezultatima ulova — svega 6 t. Tri ribarske zadruge iz kotara Koprivnica imale su 16 t ulova. Ostali ulov dravskog sliva, t. j. glavni dio postignut je pri ušću rijeke, gdje se ističe RZ Aljmaš sa 57 t ulova, pa RZ Osijek III sa 12 t i poduzeće »Šaran« iz Osijeka sa 10 t ulova. Zadruge i općine su javljale, da su krivolovci na dravskim vodama ulovili u prošloj godini oko 8 t ribe. Posebni problemi na tim vodama, koje su isticali riba-

ri, bilo je štetno djelovanje otpadnog kreča iz tvornice šećera Osijek, i namakanje konoplje u plićim rukavima i potocima.

Na rijekama jadranskog sliva ulovljeno je 45 t ribe (u 1953. 98 t). Na rijeci Neretvi koja daje najveći dio ribe od svih voda jadranskog sliva, bio je vrlo slab ulov, pa se je to odrazilo u ukupnoj količini.

Na visinskim vodama djelovali su samo sportski ribolovci i ulovili 11 t ribe, dok su privatnici ulovili 23 t rakova.

Na Vranskom jezeru ulovljeno je 45 t ribe, t. j. dvostruko manje nego u 1953. godini. Kao uzroci loših rezultata naveda se ugibanje, bolesti i slab prirast šarana.

ULOV I PROIZVODNJA PO PRIVREDNIM SEKTORIMA

Iz procentualnog udjela pojedinog privrednog sektora u ukupnoj vrijednosti produkcije vidi se da općedruštveni sektor nosi 78,6%, zadružni 11%, privatni 5,6% i sportski ribolovci 4,8%.

U općedruštvenom sektoru nalazi se proizvodnja svih ribnjaka (osim tri zadružna: Blagorodovac, Ludbreg i V. Bukovec), zatim ulov triju ribolovnih poduzeća na Dravi i Dunavu i ribolov Vranskog jezera.

U zadružnom sektoru zbile su se tokom 1954. godine velike organizacione promjene, koje međutim nisu imale nikakvog utjecaja na ukupne rezultate ribolova. U 1953. godini djelovalo je 28 ribarskih zadruga, 30 ribarskih ogranaka OPZ-a i SRZ-a. U 1954. godini lovilo je 25 ribarskih zadruga, 16 ribarskih ogranaka kod OPZ-a i 1 kod SRZ-a, dakle 19 zadružnih ribarskih organizacija manje. Međutim, nestale su neaktivne zadružne ribarske organizacije, pretežno sa voda gornjeg toka Drave, gdje inače nema uvjeta za jači ribolov, dok su zadruga sa produktivnijih voda bile aktivnije. To se odrazilo i na ukupni ulov zadruga, koji je u 1954. godini iznašao 510 t, naprama 383 t iz 1953.

Ribari privatnog sektora ostali su na istom nivou kao i u prethodnoj godini. Dok je na vodama jadranskog sliva bio slabiji ulov u ovom sektoru, na unutrašnjim vodama je pojačan.

Posebnu pažnju zaslužuje sve jači razvitak sportskog ribolova na vodama Hrvatske. Tokom 1954. osnovano je pet novih društava i povišen broj članstva za cca 1000. Sada ima 73 društva sa oko 8000 članova. Naročito se ističe velika aktivnost sportskih ribolovaca u 1954. godini, na očuvanju voda od raznih štetočina, krivolovaca i dinamitaša. Sportski su ribolovci, u zajednici s pripadnicima narodne milicije podnijeli u prošloj godini oko 1300

prijava protiv krivolovaca i drugih delikvenata sa slatkih voda. Zahvaljujući tome, krivolovstvo je u opadanju, i nadati se je, da će se ovakvom aktivnošću, u budućim godinama svesti na najmanju mjeru. Sportski su ribolovci u prošloj godini ulovili 110 t ribe ili prosječno 13,8 kg po svakom članu. U 1953. godini prosječan ulov po svakom članu bio je 10,4 kg.

Promet ribom

Ukupna produkcija slatkovodne ribe u prošloj godini utrošena je najvećim dijelom u svježem stanju. Za soljenje i sušenje otišlo je svega 5—6 t. Ovako izgleda ukupna raspodjela proizvodnje:

Glavni potrošački centri	376 tona
Ostala lokalna potrošnja	1448 „
Vlastita potrošnja ribara	300 „
Izvoz u inozemstvo	711 „
Za reprodukciju u ribnjacima	210 „
Ukupno:	3045 „

Od glavnih potrošačkih centara Osijek je sa 147 t u konzumu slatkovodne ribe na prvom mjestu, što je i razumljivo s obzirom na njegov smještaj u blizini ribolovnih centara. Zatim dolazi Zagreb sa 134 t, pa Vukovar sa 35 t, Slav. Brod 23 t, Karlovac 16 t, Sisak 13 t i Metković 6 t. Začudo, na tržnici Belog Manastira, unatoč blizini velikog ribolovnog središta, prodano je, prema izvještajima općine, svega 2 t ribe u prošloj godini. Prosječne prodajne cijene ribe na malo kretale su se u spomenutim mjestima tek nešto više nego u 1953. godini. Usporedba kroz posljednje dvije godine pokazuje ovakve cijene:

Šaran otvorenih voda 1953:	120 din,	1954:	130 din.
Šaran sa ribnjaka	„ 145 „	„ 145 „	„
Som	„ 150 „	„ 155 „	„
Smuđ	„ 145 „	„ 150 „	„
Kečiga	„ 140 „	„ 155 „	„
Štuka	„ 100 „	„ 115 „	„

Najbolja godina uopće u izvozu u inozemstvo proizvoda slatkovodnog ribarstva, bila je 1954. Izvezeno je 711 t ribe i rakova u vrijednosti od 99,496.000 dinara. Dosadašnja najbolja godina izvoza bila je 1953. sa 463 t ribe u vrijednosti od 59 milijuna dinara. Od zemalja izvoznica na prvom mjestu je Zapadna Njemačka sa 615 t, zatim Austrija sa 48 t, pa Francuska sa 17 t (rakovi), Italija 13 t, Švicarska 11 t i Švedska 7 t.

NAPOMENA: U prikazu slatkovodnog ribarstva iz godine 1953., u ovom listu broj 3/1954, uključen je i ulov »Ribolovnog centra Apatin, u količini od 416 tona. Ulov tog poduzeća je u 1954. godini eliminiran iz ukupnih podataka Hrvatske, jer spada pod NR Srbiju, iako ribari love glavninu ribe na području NR Hrvatske.

VAŽNO UPOZORENJE

Obavještavamo čitaoce našeg lista, da pretplata za 1955. iznosi kao i prošle godine din 200.—

U ovom broju priložili smo naše čekovne uplatnice s molbom da obnovite pretplatu za 1955. i doznačite gornji iznos. — Tekući račun kod Narodne banke, Zagreb 401-T-1031.

Nadamo se, da ne ćete dozvoliti, da vas opominjemo, jer bi nam time prouzrokovali suvišne troškove.